

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvscvla Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis

Marca, Pierre de

Parisiis, 1681

Iacobi Sirmondi Diatriba Secvnda, Examen continens dissertationis quam de Photino hæretico ejusque damnatione Dionysius Petavius in lucem nuper dedit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14704

IACOBI SIRMONDI

DIATRIBA SECUNDA,

Examen continens dissertationis quam de Photino haeretico ejusque damnatione Dionysius Petavius in lucem nuper dedit.

Singulis capitibus singula respondent.

CAPVT PRIMVM.

De multiplici damnatione Photini, & novis synodis quas nupera dissertatio introducit.

I. **D**IVERSAS quinque synodos in quibus damnatus sit Photinus repertas à se vel notatas dissertationis auctor enumerat. Non spernenda nec indigna scitu observatio, si vera est. Sed quis errorem in eo non statim deprehendit quòd primam Photini damnationem imperante adhuc Constantino factam putat? Enimvero damnari Constantino regnante Photini hæresis qui potuit si exorta nondum erat, si post Constantini ex-

502 IACOBI SIRMONDI
cessum, Constantii demum temporibus,
ipsius qui loquitur testimonio nata est:
Epiphanius verba sunt, ipso interprete,
Photinum, ὁπτι Κωνσταντίου, Constantio
imperante infelix doctrinae suae lolium
disseminasse. Sub Constantio igitur emer-
sisse Photinum censuit Epiphanius. Hoc
verò amplius Socrates quòd annum quo-
que ipsum, si attendimus, propemodum
designavit, dum Photini exordia inter
utramque synodum Antiochenam defi-
xit. Nam cum priorem in Encæniis an-
no Constantii Principis quinto, Christi
c c c l i. peractam fuisse constet, exinde
post biennium posteriorem, quid verifi-
milis quàm ut Photini hæresis ex Socra-
tis sententia vel anno Christi c c c x l i i,
prodiisse dicatur cum Baronio, vel c c c
x l i i i. cum Sigonio.

II. Ceterum ut de anno fortasse ali-
qua sit controversia, de auctore nostro
nulla esse potest quin errarit ad Constan-
tini tempora referens quod ad Constan-
tiana pertinebat, falsòque de Constan-
tinopolitana synodo anni c c c x x x v i.
conjectarit damnatum in ea cum Marcel-
lo fuisse Photinum, quia de Marcello qui-
dem & ^a Socrates & ^b Sozomenus & qui
synodo interesse potuit, ac post illam
mox scripsit, ^c Eusebius Cæsariensis &

Socrat. lib. 2.

l. 4.

De occid.
imp.

^a Lib. 1.

c. 24.

^b Lib. 2. c. 31.

^c Lib. 2.

cont. Marc.

l. 4.

ceteri consentiunt, de Photino autem, quòd in ea damnatus sit, nemo hactenus somniavit præter ipsum. Photinum sanè unà cum Marcello synodica sententia perstrictum aliquando fuisse nescii non sumus, sed non ante synodum secundam Antiochenam, à qua damnati ambo reperiuntur in formula fidei pluribus verbis expressa, quæ ideo μακροπικρος appellata est. Audiatur & Ἐποχὴν suam miretur qui primam damnationem Photini falsam & frivolam commentus sit, veram & germanam non observaverit. Sic enim in ea synodo Arriani Episcopi loquuntur apud Athanasium. Βδελυσόμεθα ἡ καὶ ἀναθεματίζομεν τοὺς Χριστὸν μὴ εἶναι πρὸ αἰώνων θελοντας, ἀλλ' ἐκ τοῦ Χριστοῦ αὐτὸν γεγονέναι καὶ υἱὸν τοῦ θεοῦ ἐξ οὗ τοῦ ἡμετέρου ἐκ τῆς παρθένου σαρκὰ ἀνέλιπε: τοιοῦτοι ἡ εἰσιν οἱ ἀπὸ Μαρκελλοῦ καὶ Σκατεινοῦ καὶ ἀΓκωεργαλατῶν. *Abominamur præterea & anathemate damnamus eos qui Christum non ante secula fuisse contendunt, sed ex eo tempore eum Christum & filium Dei factum fuisse ex quo nostram carnem de virgine assumpsit. Tales sunt discipuli Marcelli & Scotini ab Ancyra Galatiæ.*

Apol. 2.
pag. 691.

III. Scotinumne pro Photino appellatur synodus, ut est apud Athanasium, an Photinum, ut habet Socrates, nihil moror. Scotinum etiam per ludibrium à

Lib. 2. c. 15.

Pag. 264.

Lucifero Calaritano dictum in eo libro constat cui titulus est *De non parcendo in Deum delinquentibus*. Hoc contendo, primum omnium de Photino synodicum iudicium istud esse numerandum quod dixi, antiquius illud certè synodo Sardicensi, quod ex Sulpitii Severi verbis quæ citantur consequi non negarim. Sed in confusa eo loco & distorta Severi oratione quàm certum est falsò tradi Episcopos apud Sardicam Constantini jussu congregatos, qui ab ejus filiis decimo post mortem patris anno congregati sunt, tam minimè dubium falli & errare duplici nomine virum doctum, tum quòd absentis Athanasii damnationem, cujus meminit Severus, ad synodum Antiochenam pertinere velit, cùm ad Tyriam referenda sit, quia licèt absens in utraque damnatus sit, in Tyria tamen sola sub Constantino, tum quòd objectam Athanasio participatæ cum Marcello & Photino communionis accusationem alieno loco apud Severum connumerari non sentiat, cùm exploratum sit è duobus iudiciis quæ in Athanasium per Arrianos facta sunt in Concilio Tyrio & Antiocheno, neutri hunc accusationis titulum competere. In Tyrio enim falsis de Ischyra & Arsenio criminibus damnatus est, in Antiocheno crimi-

Pag. 466.
dissert.

ni datum quòd pristinam sedem, unde synodali, ut aiebant, iudicio pulsus fuerat, sine Episcoporum auctoritate repetiisset. De recepto autem ad communionem Marcello aliisque Arrianorum sententia damnatis in Sardicensi demum synodo ab Arrianis insimulatus est. quod ex ipsa illorum synodica in Hilarii fragmentis observare est. Quare ad synodum Sardicensem spectabat hæc accusatio, & alieno, ut dixi, loco apud Severum prolata est. Falsum igitur in prima sua Photini damnatione multisque modis hallucinatum auctorem dissertationis hæcenus ostendimus. Nunc ad reliquas pergamus.

I V. Post hæc in Sardicensi Concilio iterum fuisse damnatum auctore asserit Epiphanio, qui Photinum narrat *ἀπὸ τῆς ἐν τῇ σαρδικῇ δυτικῆς συνόδου καθηρῆσθαι*, in *Sardicensi occidentali synodo depositum*. Ac ne ambiguum foret, quia secedentibus apud Sardicam Arrianis synodus bifariam divisa est, ab utra parte damnatum intelligeremus, à catholicis damnatum affirmat, & hoc addit ipse de suo. Itane verò, ut damnatum à catholicis eo iudicio Photinum credamus in quo an catholicorum quisquam sederit incertum, hæreticus omnium consensu præfuit & primas partes

Paq. 466.
dissert.

506 IACOBI SIRMONDI
egit Semiarianorum princeps Basilius
Ancyranus? Credet hoc affirmanti qui
volet, nobis non persuadebit. Porro cum
damnati episcopatuque dejecti Photini
nulla in Sardicenis actis fit mentio, &
quæ de Photini exauctoratione deque Ba-
filii cum Photino disputatione ab Epi-
phanio tamquam Sardicæ gesta memo-
rantur, eadem omnia Sirmiensis ad sy-
nodum pertinere scriptores alii fidem fa-
ciant, parum perspicacem videri oportet
eum qui Epiphanium, quod alii pridem
monuerunt, memoria lapsus hoc loco
synodo Sardicensi tribuere quod Sirmien-
si congruebat, cassamque & inanem auc-
toris observationem jacere non videat.

V. Tertia, inquit, Photini condem-
natio in Concilio facta est Mediolanensi,
non in illo pervulgato anni cccclv. de
quo nos Hilarii fragmenta interpretaba-
mur, sed in altero quod statim post Sar-
dicense ab Episcopis catholicis eodem
ipso anno celebratum vult persuadere.
De Hilarii verbis, utri faveant, postea
videbimus. Nunc mirificam ipsam ejus
synodum contemplemur. Mediolani ait E-
piscopos qui Sardicæ nuper fuerant (Quos
enim alios dicere habeat?) iterum con-
gregatos. Quis hoc indulgeat, duas uno
anno synodos tam diffitis in locis & tam

diversarum provinciarum Episcopis imperatas? Non omnes, inquit, ad Mediolanensem acciti sunt, sed soli catholici. Quorsum hi præcipuè? Ut Photinum condemnarent? Atqui Sardicæ à catholicis, si ei credimus, proximè fuerat condemnatus. Quid igitur opus fuit eosdem iterum Mediolani, ut actum agerent, nova synodo fatigari? Tam immemor est sui ut quid paulò antè scripserit non recordetur, tam securus nostri ut oblivisci nos posse confidat? In hac præterea synodo Arrianæ sectæ quatuor Episcopos Demophilum, Macedonium, Eudoxium, & Martyrium interfuisse docet, Arriique perfidiam damnare noluisse. Quis hoc rursus credi ab eo potuisse non miretur? Quæro enim aliumne censeat hunc esse Demophilum, alium Macedonium, & alium Eudoxium quàm quorum subscriptiones in Sardicensi Arrianorum synodica leguntur, Demophili à Beroë, Macedonii à Mopsuestia, Eudoxii à Germanicia. Quòd si hos ipsos esse non negabit, edicat, si potest, undenam tanta istorum tam repentina mutatio, ut qui proximè apud Sardicam, ne cum catholicis coirent, secessionem fuga fecerant, iisdem nunc, iidem nunc eosdem, ut eorum Concilio intersint, Mediolanum usque consecen-

*Pag. 467.
dissert.*

*Hilar. frag.
lib. 2. c. 28.*

508 · IACOBI SIRMONDI
tur? Si edicere non potest, incredibilia
& falsa hæc esse confiteatur. Habet ta-
men unde vera esse confirmet, Liberii
Papæ ad Constantium epistolam, in qua
narrat octavo antè anno quàm scriberet,
hoc est, ut ipse ratiocinatur, anno ipso
synodi Sardicensis cccxlvii. Episco-
pos istos, cùm ad Mediolanum Arrii sen-
tentiam hæreticam noluisissent damnare,
de Concilio iratis animis exiisse. De hac
ergo nos epistola quid statuemus? Erra-
re hic etiam illum & falso niti principio,
qui scriptam ponat anno ccclv. cùm an-
no superiore scriptam non vanis argumen-
tis evicerit Baronius, tum cùm indicta
synodus nondum erat, cujus impetranda
gratia legati cum epistola mittebantur,
ut cùm in Galliis adhuc ageret Constans-
tius, quem inde postea in Italiam sub
exitum anni ccccliv. ad hiberna des-
cendisse auctor est Ammianus Marcelli-
nus, proinde hunc verum & legitimum
esse annum epistolæ Liberianæ. Ad hos
ergo annos octo quos numerat Liberius
si regrediare, conventus occurreret Medio-
lanensis, non quo anno statuebat disser-
tatio, sed anteriore cccclvi. ac tum
plana & liquida fluent omnia. Nam &
Eudoxium collegasque Episcopos, qui
ab orientalibus legati, ut Socrates &

*Socrates lib.
2. c. 15.*

Sozomenus tradunt, μακρότερον illam fi- Sozomen.
lib. 3. c. 10.
dei formulam in Italiam attulerant, Me-
diolani tunc adfuisse nihil erit absurdi.
Et cum Athanasium eodem quoque anno
Mediolanum Romæ Constantis Principis
accitu venisse atque inde in Gallias pro-
fectum Sardicam ad synodum unâ cum
Hosio contendisse Athanasii ipsius ad Pag. 526.
Constantium apologia demonstret, li-
quet profectò Mediolanensem istum qui
fuit Episcoporum conventum, de quo
scribit Liberius, Sardicensi, contrâ quàm
amico nostro visum est, non successisse,
sed antecessisse. Quare nihil illi ad suum
istud Concilium Liberii epistola suffra-
gata est.

VI. Videamus an opis plus afferet
altera synodi Ariminensis, quæ Ursatium
& Valentem in Concilio Mediolanen-
si ad communionem receptos testari vi-
detur. Quamquam enim non in Con-
cilio sed sub tempus Concilii receptos
emendatiora habeant exemplaria, ὅτε
ἐν Μεδιολάνῳ τὸ σωέριον ἔ σωόδου σωε-
κροτέϊτο, atque hoc ipsum in eam episto-
lam irrepsisse per errorem videri possit
ex Valentis & Ursatii ad Iulium epistola,
in qua libelli abs se apud Mediolanum
oblati meminerunt, tametsi nec synodum
ibi tunc fuisse nec ad pacem se receptos

Pag. 469.
470. 473.
476. dis-
sert.

Lib. 2. frag.
pag. 24.

significent, quia tamen in Concilio receptos ipse atque suum hoc Concilium Mediolanense id esse omnibus nervis contendit, hic enimvero quod de aliis quatuor Episcopis antea quærebamus percunctari denuo libet, quam verisimile arbitretur duos istos Arrianorum principes & antesignanos, qui pro facinoribus suis à synodo Sardicensi dejecti proximè fuerant & communione privati, ad frugem tam subito conversos advolasse Mediolanum ibique communionem sine mora recepisse? Sed receptos prorsus non fuisse fallique qui aliter sentiant manifestum est. Etenim si à Mediolanensi, ut volunt, synodo fuerant in integrum restituti, si cum Ecclesia catholica redierant in gratiam, quid est quòd biennio post Concilium illud narrat Hilarius Vrsatum & Valentem Romanæ plebis Episcopum adiisse, *recipi se in Ecclesiam deprecantes, & in communionem admitti rogantes?* Quid quòd recitatis illorum literis subjungit: *Venia indulgetur orantibus, reditus ad catholicam fidem cum communionem donatur.* An ignorare potuit Hilarius veniam illos à Concilio impetrasse si revera impetrarant, & qui recipi se in Ecclesiam rogabant, nondum receptos se non satis ostendebant? Quid ergo est quòd contra horum confessionem

DIATRIBA SECUNDA. SII

nem & contra Hilarii dilucidam relationem argutari nunc libet illos in Concilio Mediolanensi cum Ecclesia catholica in gratiam rediisse, postea cum Athanasio &, quod addi debuit, cum Iulio Papa reconciliatos? Sed Iulii nomen pudore suppressum est, ne in Ecclesiam eos receptos dicere videretur quibus cum Ecclesiae capite communio nondum esset. Et tamen hoc intelligi necesse est si re vera sunt quae dicit. Ceterum de Valente & Ursatio, quo tempore quove impulsu ad poenitentiam adducti sint, nemo certius noverat, nemo libentius audiendus est quam Athanasius, qui nec priorem hanc Romana resipiscentiam istorum ullam agnoscit, & hujus ineundae occasionem non ex ficta synodo Sirmiensi, quae etiamsi fuisset, ad causam nihil attineret, sed ex frequenti Episcoporum passim, tum maximè Syrorum & Palæstinorum, ad Athanasii communionem gregatim redeuntium concursu natam refert, cum de rebus suis jam desperarent, & stimulis acti conscientiae remedia conquirerent. Quare satis, opinor, hoc etiam ex capite Mediolanensis hujus Concilii tertiaeque in eo Photini damnationis vanitas patefacta est.

*Apol. 2.
pag. 602.
ad Solitar.
pag. 699.*

VII. Quartò præterea damnatum facit in synodo Sirmiensi, non illa celebri & nota

sub Constantio, sed altera quàm Constante
 superstite à catholicis occidentalibus habi-
 tam fabulatur. Consequens erat nimirum
 ut qui futilem Mediolani synodum procu-
 derat, frivolum quoque nobis daret Sir-
 mitanam. Quid ita verò? Quia Hilarius in
 fragmentis scribit biennio post damnatum
 in Mediolanensi synodo Photinum Epif-
 copos ad illum tollendum ex episcopatu
 Sirmium convocatos. Porrò Sirmii anno
 CCCXLIX. convenisse ob adnexam ab Hila-
 rio Valentis & Ursatii reconciliationem
 non dubitat. Ideo Mediolanensem syno-
 dum Hilarii, suam esse putat, quam bien-
 nio antè collocavit. Nos simpliciores Me-
 diolanensem accipiebamus quam Medio-
 lanensem omnes vocant & anno CCCLV.
 celebratam loquuntur historiæ. Itaque de
 hoc nunc capite inter nos est controver-
 sia. Quo autem argumento ecquam syno-
 dum Hilarius intelligat certius cognosce-
 mus quàm ex Photini damnatione, quam
 in synodo factam docet? At nunquam
 ostendet adversarius de Photino in eà
 quam fingit ullam fuisse mentionem,
 quia de synodo illa præter ipsum nemini
 unquam subolevit. Nos in vera & omni-
 bus nota Mediolanensi hæreticum damna-
 tum fuisse Photinum ex synodi ipsius actis
 ostendemus. Extat enim & ecclesiasticis

DIATRIBA SECUNDA. 513
annalibus indita est Concili hujus epistola
ad Eusebium Vercellensem his verbis.

*Concilium Mediolanense Eusebio fratri in
Domino salutem. Non ignorat carissima no-
bis dilectio tua quàm sit pretiosum vinculum
caritatis & pacis. Et post alia de legatis ad
eum missis: Itaque sincerissima prudentia tua,
quod specialiter & sinceriter admonemus, au-
diat supradictos, & communicato pariter cum
his consilio definiat quod de nomine hæreticorum
Marcelli & Photini necnon & Athanasii sa-
cilegi totus propè definiuit orbis, ne non tam ve-
ritati quàm intentioni parere videaris &c.*

VIII. Post tam expressi testimonii auc-
toritatem dubitationi locus quis esse po-
test? Ac mirum profectò viri docti oculos
fugere hanc epistolam potuisse, aut si vi-
dit, qua de synodo Hilarius ageret, quam-
ve post biennium Sirmii coactam diceret,
non percepisse, ne in Vrsatii & Valentis
pœnitentia illudi sibi ab Hilarii fragmen-
tis, quæ alieno hanc loco recitant, patere-
tur, & in eruenda è parietinis, ut ait, ru-
deribusque nova Sirmii synodo frustra la-
boraret. Quàm multa sunt enim & quàm
aperta quæ commenti hujus inanitatem re-
fellunt? Nam ut omittam synodo isti, si
Athanasio Alexandriam reverso & Vrsa-
tio & Valente in gratiam receptis habita
est, ut fingitur, punctum temporis in quo

*Pag. 470.
dissert.*

K k ij

*lib. 2. frag.
pag. 26.*

habita sit, ante Constantis obitum, qui sub ipsum Athanasii reditum incidit, adsignari nullum posse, fallitur haud dubie cum id quod ab Hilario dictum est, Athanasii de abstento Marcello iudicium damnationi Photini auctoritatem præbuisse, de hac synodo sua dictum interpretatur; quasi hæere in hac synodo potuerint Episcopi occidentales, aut aliorum exemplum ad damnandum Photinum desiderare, quem ipsi jam Mediolani, si verum est, ante biennium condemnarunt. Verum hoc tamen amici causa dissimulemus.

IX. Quæro igitur ecquando ab Athanasio factum censeat hoc iudicium. Num ante reditum Athanasii? At ridiculum est Athanasium à communione sua quemquam prius quàm sedem suam reciperet exclusisse. An verò post reditum? Et quantum ante Constantis obitum tempus fuit, si tamen fuit, ut de Marcello iudicare Athanasio liceret? Posterius ergo, interjecto, ut Severus ait, tempore iudicavit, sed prius tamen quàm Photinus argueretur; auctoritatemque, quod testatur Hilarius, præbuit, non subditiis auctoris nostri synodis, sed veris certisque Conciliis Mediolanensi atque Sirmiensi, quorum in utroque damnatum re ipsa Photinum fuisse compertum est. Fallitur rursus vehe-

menterque hallucinatur ubi maximè sibi placere ac synodum suam egregiè stabilire visus est, cùm decretum occidentalium de Photino, cujus meminit Hilarius, ad suam istam synodum & annum Christi ccc. XLIX. transferri posse arbitratur. Quo certè absurdus alieniusque fingi nihil potuit. Quid enim? Annon testis Hilarius orientales hoc accepto decreto occasionem revolvendi de Athanasio quæsiisse iudicii, & rescribentes de Photino, Marcelli mentionem ut institutorum talium magistri addidisse ut mortuam de Athanasio ipso jam tempore quæstionem & veritatis iudicio conscriptam in publicam recordationem causæ novitas excitaret? Quis hæc autem anno ccc. XLIX. convenire non posse, si verum amat, non fateatur, ut quo tempore Athanasii suam in sedem redeuntis læta & tranquilla erant omnia, ejusque communionem certatim universi & integræ synodi atque ipsi etiam Arrianorum principes expetebant, eo ipso agitare in Athanasium consilia & odia exercuisse credantur, & quo sensu mortua ipso jam tempore quæstio dici potuit, si non interquieverat, si nullo tempore cessarat?

*Pag. 473.
474. 475.
dissert.
Lib. I.
pag. 27.*

X. Alia igitur ad tempora spectent Hilarii verba necesse est, ad illa inquam tem-

516 IACOBI SIRM. DIATR. SECUNDA,
pora Constantii quibus, post cædem Mag-
nentiæ pacatis bellis civilibus, Arriano-
rum in Athanasium furor renovatus est.
Tunc enim revera negatæ Marcello com-
munionis damnatique Photini occasio-
nem nacti, astuto, ut scribit Severus, con-
silio innoxium criminosis miscentes, dam-
nationemque Photini & Marcelli & Atha-
nasii eadem sententia comprehendentes,
eandem ad Athanasii condemnationem
catholicos Episcopos primùm in Arela-
tensi Concilio anno ccccliii. tum biennio
post in Mediolanensi, & deinceps quan-
diu Constantius vixit, adigere conati sunt,
& vi ac minis plurimos impulerunt. De
Mediolanensi perspicua res est. Tres una
ibi damnatos Concilii ad Eusebium epi-
stola nos docuit. Ad Arelatense referen-
da est, quæ idipsum confirmat, Paulini
Episcopi responsio: de qua Severus Epif-
scopos laudans qui Arrianis non cesse-
runt, *inter quos, inquit, Paulinus Episco-
pus Trevirorum oblata sibi epistola ita sub-
scripsisse traditur, se in Photini atque Mar-
celli damnationem præbere consensum, de Atha-
nasio non probare.* Cetera prætermitto.

F I N I S.